

Nationalbibliotekets samlingspolicy

Arbetsgrupp: Jouni Ahmajärvi, Mika Hakkarainen, Pasi Koste, Tarja Lehtinen (ordförande), Emilia Pyykönen, Irma Reijonen, Riitta Sarovuo, Jaakko Tahkokallio (sekreterare), Jari Tolvanen.

Nationalbiblioteket 2021

ISBN 978-951-51-6998-3

Nationalbibliotekets samlingspolicy

Vision

Nationalbibliotekets internationellt unika publikations- och arkivsamlingar utgör grunden för en mångsidig forskningsinfrastruktur. Nationalbiblioteket producerar digitalt material som är öppet för alla och öppna forskningsdata ur sina historiska samlingar samt främjar bildning och öppenhet i vetenskapen i samarbete med forskarsamhället och civilsamhället.

Principer

1. Nationalbibliotekets samlingar utgör grunden för en nationellt betydande humanistisk och samhällsvetenskaplig forskningsinfrastruktur
2. Vi utvecklar vårt materialutbud med forskningens och undervisningens förändrande behov samt principerna för öppen vetenskap som utgångspunkt
3. Nationalbibliotekets samlingar betjänar alla som behöver vetenskaplig information och kunskap om det finländska kulturarvet
4. Vi säkerställer bevarandet av inhemska publikationer och nätmaterial och möjliggör användning av dem i forskningssyfte
5. Vi utvecklar långsiktigt våra flerspråkiga samlingar inom de humanistiska vetenskaperna
6. Vi förbättrar samlingarnas tillgänglighet genom digitalisering av enhetliga materialhelheter och utvidgar nyttjanderätt genom avtal
7. Vi stöder utvecklingen inom digitala humaniora genom att erbjuda digitala materialhelheter i maskinläsbar form samt data som skapats av material
8. Vi gör våra samlingar kända för forskarsamhället och den breda publiken

Princip	Beskrivning
<p><i>1. Nationalbibliotekets samlingar utgör grunden för en nationellt betydande humanistisk och samhällsvetenskaplig forskningsinfrastruktur</i></p>	<p>Nationalbibliotekets samlingar utgör grunden för en mångsidig forskningsinfrastruktur som även omfattar bibliotekets forskarlokaler och tjänster.</p> <p>Nationalbibliotekets samlingar betjänar främst humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. De består av nationalsamlingen, dvs. en arkivsamling av inhemska publikationer och det nationella ljudinspelningsarkivet, en humanistisk forskningssamling, en slavisk samling, specialsamlingar och arkivsamlingar.</p>
<p><i>2. Vi utvecklar vårt materialutbud med forskningens och undervisningens förändrande behov samt principerna för öppen vetenskap som utgångspunkt</i></p>	<p>Vi gör aktivt materialval och utökar vårt material långsiktigt med beaktande av behoven inom forskning och undervisning.</p> <p>Nationalbiblioteket har en humanistisk delegation, Slaviska bibliotekets delegation och delegationen för digital humaniora som stöder biblioteket vid utveckling av samlingar och tjänster samt fungerar som ett samrådsforum mellan biblioteket och forskarsamhället. Genom delegationerna får biblioteket information om läget och utvecklingsriktningarna inom sina fokusområden vid olika universitet.</p> <p>Vi utökar våra samlingar utöver de lagstadgade friexemplaren även med inköp, byten, donationer och depositioner. Vi överväger alltid mottagning av kulturhistoriskt betydelsefulla donationer från fall till fall. I Nationalsamlingen tar vi genom donationer emot alla publikationer som saknas i samlingen och finländska ljudinspelningar som saknas i det nationella ljudinspelningsarkivet.</p> <p>Vi utvärderar kontinuerligt vår samling och dess effektivitet. I gallringen av materialet tar vi hänsyn till materialtypen, materialets sällsynthet, unika karaktär, skick och ålder. Avlägsning av friexemplarmaterial stadgas i lagen om kulturmaterial.</p> <p>Vi stöder nya finansieringsmodeller som främjar öppenhet på nationell och internationell nivå inom våra fokusområden. Vi främjar tillgång till öppna material i Nationalbibliotekets söktjänst Finna.</p>

<p>3. <i>Nationalbibliotekets samlingar betjänar alla som behöver vetenskaplig information och kunskap om det finländska kulturarvet</i></p>	<p>Nationalbibliotekets material är avsett för alla som behöver informationen. Nationalbibliotekets användarregler definierar riktlinjerna för användningen av material. Information om Nationalbibliotekets material finns i söktjänsten Finna och på bibliotekets webbplats.</p> <p>Tack vare sina unika samlingar och forskartjänster utgör Nationalbiblioteket en faktor som befrämjar ett internationellt forskarutbyte i synnerhet beträffande forskning i Ryssland och Östeuropa.</p>
<p>4. <i>Vi säkerställer bevarandet av inhemska publikationer och nätmaterial och möjliggör användning av dem i forskningssyfte</i></p>	<p>Syftet med lagen om kulturmaterial är att bevara material från den nationella kulturen som har gjorts tillgängligt för allmänheten i Finland för kommande generationer och att göra det tillgängligt för forskare och andra som behöver det. I enlighet med lagstiftningen som styr verksamheten arkiveras inhemska tryckalster och upptagningar i stor omfattning.</p> <p>Av de inhemska nätmaterialen lagras ett representativt och mångsidigt urval i enlighet med den uppsamlingsplan för nätmaterial som man kommit överens om med undervisnings- och kulturministeriet. Nationalbiblioteket utarbetar en plan i samarbete med forskare inom kultur och samhällsforskning.</p> <p>Vi erbjuder kunderna på ett kontrollerat sätt tillgång till samlingar utan att äventyra materialets förvaring. Vi utvecklar användbarheten av elektroniskt kulturmaterial med beaktande av forskningens behov.</p>
<p>5. <i>Vi utvecklar långsiktigt våra flerspråkiga samlingar inom de humanistiska vetenskaperna</i></p>	<p>Nationalbiblioteket har Finlands enda vetenskapliga bibliotekssamling som uppfyller internationella mått för historia, filosofi, konsthistoria, litteraturforskning, musikforskning och forskning om Ryssland och Östeuropa. Dessutom har samlingen ett betydande lärdoms-historiskt värde för naturvetenskap, medicin och juridik.</p> <p>Samlingen möjliggör högklassig forskning i det europeiska kulturarvet och historia i Finland och förenar den finländska vetenskapen, kulturen och historia till sina internationella kontakter.</p> <p>En flerspråkig samling är resultatet av det långsiktiga sakkunnigarbete som har bedrivits i tvåhundra år. Valet av forskningslitteratur bygger på expertis om samlingarna,</p>

	<p>uppföljningen av det vetenskapliga publiceringsutbudet och en aktiv växelverkan med forskarsamhället.</p> <p>Samlingarna utökas i huvudsak på sådana sätt så att de kan göras tillgängliga för alla som behöver informationen. Licensiering av kommersiella informationsresurser för en begränsad användarkår görs endast i undantagsfall, om forskning och underhåll av centrala delar i våra samlingar förutsätter detta.</p>
<p><i>6. Vi förbättrar samlingarnas tillgänglighet genom digitalisering av enhetliga materialhelheter och utvidgar nyttjanderätt genom avtal</i></p>	<p>Genom långsiktig digitalisering kan vi göra material tillgängligt för forskning och allmänheten. Vi utarbetar ett digitaliseringsprogram för resultatperioden 2021–2024. Verksamhetsplanen för digitalisering uppdateras årligen.</p> <p>Metadata av hög kvalitet säkerställer återanvändning och långtidsförvaring av digitalt material. Vi producerar metadata som beskriver materialet i enlighet med internationella standarder. Vid digitalisering kontrollerar vi scannings tekniska kvalitet samt omfattande tekniska och administrativa metadata.</p> <p>Vi öppnar digitalt upphovsrättsskyddat kulturmaterial för användning med avtal. Målet är att möjliggöra användning utöver friexemplarsbiblioteken i samarbete med upphovsrättsorganisationerna och rättsinnehavarna. Vi öppnar webbkivet och de övriga e-friexemplaren för forskarbruk i enlighet med upphovsrättslagen.</p>
<p><i>7. Vi stöder utvecklingen inom digital humaniora genom att erbjuda digitala materialhelheter i maskinläsbar form samt data som skapats av material</i></p>	<p>Vi utvecklar våra materialtjänster för att stödja arbetsmetoderna i digital humaniora och öppen delning av forskarnas verktyg.</p> <p>Data ingår i Nationalbibliotekets materialutbud. Nationalbibliotekets datakatalog möjliggör användning av bibliotekets dataresurser i forskningen. Servicekonceptet Louhos främjar utnyttjande av digitala material och data.</p>
<p><i>8. Vi gör våra samlingar kända för forskarsamhället och den breda publiken</i></p>	<p>Vi gör samlingens innehåll känt för centrala kundgrupper, dvs. forskare och studerande i humanistiska vetenskaper och samhällsvetenskaper. För studentgrupper erbjuder vi skräddarsydda guidningar och rådgivning.</p> <p>Vi främjar kännedomen om samlingen och popularisering av forskning med hjälp av webbkommunikation, utställningar och presentationstillfällen.</p>